

Zagadnienia

- Mechanizm biblioteki ANSI-C <setjmp.h>
- Identyfikowanie wyjątków w C++
- Mechanizm obsługi wyjątków w C++
- Przykład w C++
- Przekazywanie wyjątku do bloku obsługi
- Wybór bloku obsługi
- Reemisja wyjątku
- Specyfikacja wyjątków; słowo kluczowe noexcept
- Akcesoria standardowe
- Usługiassert(),exit(),abort()
- Standardowe klasy błędów w <stdexcept>
- Akcesoria w pliku **<exception>**
- Przyczyny aktywacji terminate()
- Przykład unexpected()
- Przykład użycia uncaught_exception()
- Blok try funkcyjny

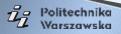

Obsługa błędów

Proces **obsługi błędów** nie jest **łatwym** zadaniem!

- ustawianie kodów błędu (globalne)
- funkcje
 - sprawdzanie parametrów
 - zwracanie wartości
- klasy/obiekty
- wyjątki nielokalne przekazanie sterowania

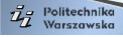
Podstawy

Wyjątek: stan programu lub jego otoczenia, w którym kontynuacja obliczeń **jest niemożliwa**

- próba dzielenia przez 0
- wywołanie sqrt(x) z argumentem ujemnym
- próba pobrania elementu z pustego stosu
- niepowodzenie alokacji dynamicznej
- brak miejsca na nośniku przy próbie zapisu
- brak pliku otwieranego do odczytu
- **...**

Różne programy - różne traktowanie sytuacji

- obliczenia z klasą Fraction dzielenia przez O OK
- dziedzina liczb zespolonych sqrt(-2) OK

Podstawy (cd1)

Kategorie wyjątków

- niekrytyczne można ich uniknąć badając stan programu
- krytyczne pojawianie się jest nieprzewidywalne

Mechanizm obsługi wyjątków zwykle nie rozróżnia tych kategorii (kategorie są nieostre)

Wyjątki i sterowanie nielokalne

- Funkcja wykrywająca wyjątek zazwyczaj nie potrafi go obsłużyć (np. funkcja biblioteczna)
- Ten sam rodzaj wyjątku może wymagać różnych reakcji, zależnie od kontekstu wystąpienia
- Potrzebny mechanizm ustanawiania "punktu kompetencji" i nielokalnego przekazywania sterowania Politechnika

Warszawska

Podstawy (cd2)

Warszawska

main() → f() Punkt zarejestrowany w czasie realizacji obliczeń ← Punkt kompetencji← → g() Przejście nielokalne z h() do f() (longjump) h() **WYJATEK** 17 Politechnika

Mechanizm biblioteki ANSI-C <setjmp.h>

Biblioteka definiuje akcesoria:

jmp_buf

Struktura danych i typ do zarejestrowania stanu obliczeń

•int setjmp(jmp_buf B);

Funkcja do rejestracji "punktu(ów) kompetencji" w buforze B zwraca 0

void longjmp(jmp_buf B, int r);

Funkcja realizujaca przejście nielokalne; wykorzystując przekazany jej bufor B symuluje powrót z funkcji setjmp() ale z przekazaniem wyniku r. Wartość r jest klasyfikatorem przyczyny przejścia nielokalnego – identyfikuje wyjątek.

Mechanizm ANSI-C -przykład

Mechanizm ANSI-C -przykład (cd2)

```
void g()
                                       void h()
{ //A c(3); }
                                       { //A d(4); }
  cout<<"Start g()\n";</pre>
                                       cout<<"Start h()\n";</pre>
                                                                             Wygeneruj
  if(w==1)
                                          if(w==3)
                                                                              wyjątek 3)
  { cout<<"longjmp(jb, 1)\n";
                                          { cout<<"longjmp(jb, 3)"
    longjmp(jb, 1);
                                                 << endl;
  } else
                                            longjmp(jb, 3);
  if(w==2)
  { cout<<"longjmp(jb, 2)\n";
                                          cout<<"Koniec h()"</pre>
    longjmp(jb, 2);
                                              <<endl;
                                       }
  h();
  // ....
  cout<<"Koniec g()\n";</pre>
```

Mechanizm ANSI-C -przykład (cd3)

Wynik wykonania (zależy od zmiennej w)

```
Start main(): w=0
Start f()
Start g()
Start h()
Koniec h()
Koniec g()
Koniec f()
Koniec main()
```

```
Start main(): w=1
Start f()
Start g()
longjmp(jb, 1)
Wyjatek 1
Koniec f()
Koniec main()
```

```
Start main(): w=3
Start f()
Start g()
Start h()
longjmp(jb, 3)
Inne wyjatki
Koniec f()
Koniec main()
```

Uwagi:

- "Obsługa" wyjątku sprowadzona do komunikatu
- Przypadek w==0 wykonanie bez zgłaszania wyjątków
- Funkcja f() przygotowana do przechwycenia dowolnego wyjątku (zawiera sekcję default); miejsce zaznaczone /*???*/ powinno zawierać kod obsługi i, być może, przekazanie sterowania do innego (istotnie kompetentnego) punktu obsługi

10

Wady mechanizmu ANSI-C

- Mechanizm niskiego poziomu niestrukturalny
- Identyfikacja wyjątków przez numeracje utrudnia wprowadzenie klasyfikacji, np. organizacji hierarchicznej
- Brak bezpośrednio dodatkowych informacją o wyjątku (trzeba korzystać z pośrednictwa zmiennych globalnych).
- longjmp() w wersji ANSI-C nie wspiera semantyki tworzenia/usuwania obiektów języka C++: podczas przekazywania sterowania nielokalnie do punktu kompetencji obiekty lokalne na stosie nie sa poddawane destrukcji

Warszawska

Mechanizm ANSI-Cz klasami

Przykład z obiektami lokalnymi klasy A

(zdjęte komentarze z deklaracji)

```
A(int) 1
                             // Z akcją naprawczą
Start main(): w=3
                             Start main(): w=3
A(int) 2
                             Start f()
Start f()
                             Start g()
A(int) 3
                             Start h()
Start g()
                             longjmp(jb, 3)
A(int) 4
                             Inne wyjatki
Start h()
                             Start g()
                                          <= raz jeszcze
                             Start h()
longjmp(jb, 3)
Inne wyjatki
                             Koniec h()
                             Koniec g()
Koniec f()
~A() 2
                             Koniec f()
Koniec main()
                             Koniec main()
~A() 1
2 Politechnika
```

12

Identyfikowanie wyjątków w C++

- Numeracja wyjątków (jak wg setjmp(), longjmp())
- Przy pomocy obiektów dowolnego typu
 - Przy pomocy dziedziczenia względem klas wyjątków dostępnych w bibliotece standardowej
 - Przy pomocy hierarchii typów specjalizowanych dla danej aplikacji (klasyfikacja bierna)
 - Przy pomocy obiektów aktywnych (np. wyjątek powoduje uruchomienie agenta komunikacji z serwerem producenta oprogramowania)

Mechanizm obsługi wyjątków w C++

Trzy konstrukcje składniowe współtworzą zewnętrzną manifestację mechanizmu obsługi wyjątków:

- Blok try rozpoczyna obliczenie prowadzące (być może) do powstania sytuacji wyjątkowej
- Bloki catch odpowiedzialne za obsługę konkretnego typu lub zbioru typów wyjątków; blok catch jest "punktem kompetencji". Bloki catch występują zawsze bezpośrednio po bloku try
- Instrukcja throw zgłasza wyjątek i uruchamia mechanizm obsługi.

15

16

Przykład w C++ (cd1)

```
void g()
{ A c(3);
  if(w==1 || w==2) {
    cout<<"throw "<<w<<endl;
    throw w;
  }
  h();
  // ....
}
void h()
{ A d(4);
  if(w==3) {
    cout<<"throw char*\n";
    throw "ERROR";
  }</pre>
```

```
Wynik wykonania:
A(int) 1
A(int) 2
A(int) 3
A(int) 4
throw char*
~A() 4
~A() 3
Inne wyjatki
A(int) 3
A(int) 4
~A() 4
~A() 3
A(int) 4
~A() 2
~A() 1
```

Przykład w C++ (cd3)

Uwagi

- Funkcja h() zgłasza wyjątek: throw "ERROR";
- Przechwycenie przez blok obsługi
 catch(...){/* ... */}
- Brak tego bloku obsługi => wywołanie funkcji std::terminate(); (ta domyślnie wywołuje abort() kończącą program komunikatem "abnormal program termination, lub podobnym)
- Koniec przez terminate() destruktory nie muszą być aktywowane (decyzja kompilatora).

Niektóre kompilatory na brak bloku obsługi catch(...), reaguje tak:

A(int) 1 A(int) 2 A(int) 3 A(int) 4 throw char*

terminate called after throwing an instance of 'char const*'

This application has requested the Runtime to terminate it in an unusual way. Please contact the application's support team for more information.

Politechnika Warszawska

Przekazywanie wyjątku do bloku obsługi

- Wyjątek może być reprezentowany obiektem dowolnego typu z operacją kopiowania (typy wbudowane, klasy z publicznym konstruktorem kopiującym)
- Blok catch parametryzowany jak funkcja jednoparametrowa
- Wyjątek przekazywany do bloku przez wartość, odniesienie albo jako wskazanie (wg zwykłych reguł)
- Blok parametryzowany przez wartość otrzyma kopię obiektu (albo podobiektu) użytego w throw.
- Blok parametryzowany przez odniesienie nie wymaga kopiowania
- Obiekt w throw jest tymczasowy (rezyduje gdzieś w pamięci statycznej wg decyzji twórców kompilatora)

Wybór bloku obsługi

- Po zgłoszeniu wyjątku throw wyrażenie; poszukiwany jest blok obsługi wrażliwy na zgłoszony typ wyjątku
- Bloki obsługi brane są pod uwagę w kolejności definiowania w sąsiedztwie bloku try
- Wybór wg następujących reguł (C i T typy parametru w catch i wyrażenia w throw po zignorowaniu zewnętrznych kwalifikatorów const i/lub volatile):
 - C = X albo X& i T=X, (X jest pewnym typem)
 - C = X albo X& i T=Y, (X jest jednoznaczną, publiczną klasą bazową Y)
 - $C = X^* i T = Y^*$ (można wykonać standardową konwersję wskazań od Y^* do X^*)
 - Typ tablicowy X[] jest tożsamy z X*
- Kolejności definiowania bloków obsługi:
 - bloki wrażliwe na klasy bazowe po blokach wrażliwych na klasy pochodne;
 - blok catch(...){/* */} zawsze na końcu

18

Wybór bloku obsługi (cd1)

Słowo kluczowe noexcept [dawniej throw()]

 Funkcja deklarująca noexcept zapowiada, że nie będzie zgłaszać wyjątku; gdyby jednak wyjątek wystąpił, to będzie potraktowany "brutalnie" przez wywołanie funkcji terminate().

```
void trim(vector<Fraction>& vf, int div) noexcept //≡ noexcept(true)
// Nie będzie wyjątków dzielenia przez div==0
{ for(int i; i<vf.size(); ++i) vf[i] /= div;}</pre>
```

 Funkcja może być zadeklarowana jako warunkowo nie zgłaszająca wyjątków; specyfikacja taka zwykle odwołuje się do właściwości parametru(ów) szablonu:

```
template<class T>
void fun(T& tr, int sel) noexcept(T::gun(0))
// Wyjątek możliwy, jeśli T::gun(0) zgłasza
{ // ...
    tr.serwis(T::gun(sel));
} Politechnika
```

Warszawska

Reemisja wyjątku

- Ponowne zgłoszenie wyjątku instrukcja throw;
 (bez wyrażenia); używa się, jeżeli blok obsługi nie jest w stanie doprowadzić obsługi do końca
- Dopuszczalne tylko wewnątrz bloku catch
- Będzie zgłoszony ten sam wyjątek, który spowodował aktywację bloku obsługi
- Jeżeli wyjątek dostępny w aktualnym bloku obsługi został przekazany przez wartość (przez konstruktor kopiujący), to nie wpływa to na sposób reemisji (np. skopiowany został podobiekt bazowy, ale reemisja dotyczyć będzie pełnego obiektu pochodnego)

Specyfikacja wyjątków (removed in C++17)

Oficjalna nazwa: "Dynamic exception specification"

void fun() throw (A,B);

fun() może zgłosić wyjątek A lub B i żadnego innego

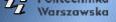
void fun(int) throw ();

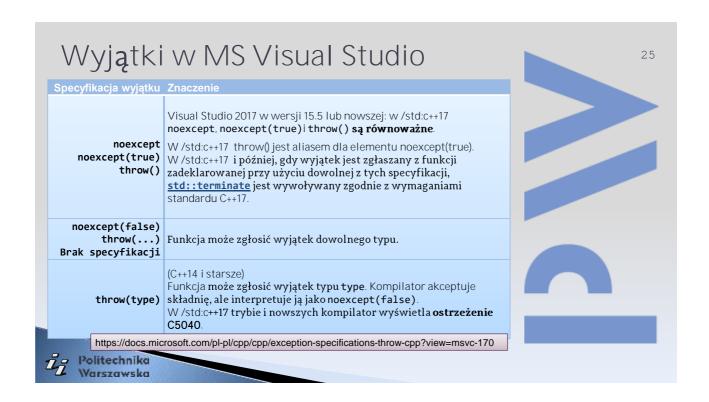
fun(int) nie będzie zgłaszać żadnych wyjątków

void fun(char*);

fun(char*) może zgłaszać dowolne wyjątki.

- Specyfikacja wyjątków nie jest brana pod uwagę przy rozróżnianiu funkcji w zbiorze przeciążonym
- Kontrola zgodności specyfikacji z faktycznym zachowaniem w czasie wykonania programu
- Nie jest błędem użycie w funkcji ze specyfikacją braku wyjątków funkcji potencjalnie zgłaszającej dowolny wyjątek (pod warunkiem niezgłaszania przez nią wyjątków)

Klasa auto_ptr [C++11: deprecated!]

- Obiekty dynamiczne, tworzone poprzez operator new, nie podlegają gwarantowanej destrukcji podczas zwijania stosu
- Trzeba zastosować klasę pomocniczą "opakowanie" wskaźnika" auto_ptr – wymuszającą automatyzm destrukcji obiektów dowiązanych
- Inne "opakowania": unique_ptr, shared_ptr

Warszawska

```
Kod nieodporny na wyjątki
void f()
{
    string * p = new string;
    fun(p); //Może być wyjątek
    // Kod może być zerwany
    delete p;//Ubytek pamięci?
}
Kod z auto_ptr
void f()
{ auto_ptr<string>
    p(new string);
    fun(p); //Może być wyjątek
    // Zwolnienie pamięci
    // automatyczne
}

Politechnika
```

Mechanizm RAII

(ang. Resource Acquisition Is Initialization)

- Kontrola od utworzenia obiektu (w konstruktorze) i zagwarantowanie automatycznego zwolnienia (w destruktorze)
- Zasób do zwolnienia musi być przekazany w konstruktorze obiektu

```
auto_ptr<std::string> p(new std::string);
```

Można zwolnic zasób w destruktorze obiektu

28

Politechnika

Klasa auto_ptr (plik <memory>)

Klasa szablonowa **shared_ptr<T>** jest lepszym rozwiązaniem.

Wewnętrznie stosowane jest zliczanie referencji do obiektu zarządzanego (podobnie do reprezentacji grupowej String).

Akcesoria standardowe

 Środowisko C++ zawiera predefiniowane klasy wyjątków i dodatkowe funkcje usługowe.
 Standardowe wyjątki (dziedziczą wg exception):

```
// Wyjątek Zgłaszany przez
// -----
bad_alloc operator new
bad_cast dynamic_cast<Typ>(exp)
bad_typeid operator typeid
bad exception spec. wyjątków funkcji
```


Akcesoria standardowe (cd1)

```
// Wewnatrz namespace std
class exception
{ public:
   exception(const exception&) throw();
    exception& operator=(const exception&) throw();
   virtual ~exception() throw();
   virtual const char* what() const throw();
    // instaluje tekst zależny od implementacji
    exception() throw();
    // instaluje tekst wg argumentu
    exception(const char *const&) throw();
                                                 //EXT
    // Jak wyżej, ale bez alokacji pamięci
    exception(const char *const&, int) throw(); //EXT
  olitechnika
  Varszawska
```

Akcesoria standardowe (cd2)

Funkcje do zarządzania zachowaniem terminate()
 i unexpected():

```
typedef void (*PROC)();
// PROC: wskazanie na procedurę bezparametrową
PROC set_terminate(PROC);
PROC set_unexpected(PROC);
```

Można podmienić standardowe zachowanie terminate()
 i unexpected() na własne, np.:

```
set_unexpected(MojaFun)
```

- Nowa reakcja na niespodziewane wyjątki wg funkcji MojaFun(); set_unexpected() zwraca wskazanie na dotychczas obowiązującą funkcję.
- Funkcja set_terminate(PROC) działa analogicznie.

Uslugiassert(),exit(),abort()

- Makro assert (warunek): pozwala kontrolować warunki poprawności wykonania podczas uruchamiania programu (DEBUG)
- Funkcja exit(int ec):
 - Przeprowadza destrukcję obiektów statycznych (obiekty lokalne są porzucane bez destrukcji)
 - Zamyka (z uwzględnieniem buforów) otwarte pliki / strumienie
 - Kończy wykonanie programu, przekazując argument ec do systemu jako kod powrotu
- Funkcja abort():
 kończy program bez finalizacji obiektów statycznych i
 strumieni; generuje komunikat "abnormal program
 termination" i zwraca kod (na ogół 3) zakończenia
 procesu.

Standardowe klasy błędów w <stdexcept>

```
namespace std
  class logic_error;
                           //:public exception
  class domain error;
                           //:public logic error
  class invalid_argument; //:public logic_error
  class length_error;
                          //:public logic_error
  class out_of_range;
                           //:public logic error
  class runtime_error;
                           //:public exception
                           //:public runtime_error
  class range_error;
  class overflow error;
                           //:public runtime error
  class underflow_error;
                         //:public runtime_error
               błąd możliwy do wykrycia (niekrytyczny)
logic error:
runtime_error: zazwyczaj błąd krytyczny
 Politechnika
  Warszawska
```

```
Przykład (cd)
int main()
                                         void uhandler() {
                                           cerr << "uhandler" << endl;</pre>
  set_unexpected(uhandler);
                                           throw;
       B obj, * bp = 0;
       //typeid(*bp);
                                    // (1): bad_typeid
       //D &d = dynamic_cast<D&>(obj); // (2): bad_cast
       throw logic_error("strange!"); // (5): strange!
     catch (exception& e)
       cerr << "exception: " << e.what() << endl;</pre>
     return 0;
/* (1): exception: Attempted a typeid of NULL pointer!
      (2): exception: Bad dynamic_cast!
      (3): exception: bad allocation
      (4): exception: bad exception
      (5): exception: strange!
  Politechnika
  Warszawska
```

Przyczyny aktywacji terminate()

Funkcja **terminate()** jest wołana w stanie "paniki" mechanizmu obsługi wyjątków

- pomiędzy throw exp; a catch() zgłaszany jest nowy wyjątek
- nie można znaleźć bloku obsługi dla wyjątku; także zgłoszenie wyjątku w funkcji specyfikowanej noexcept
- podczas "zwijania" stosu destruktor obiektu zgłasza wyjątek (por. uncaught_exception())
- konstruktor / destruktor obiektu statycznego generuje wyjątek
- próba reemisji wyjątku (throw;) poza blokiem catch
- zadziałała domyślna funkcja unexpected_handler()
- unexpected() zgłasza wyjątek nie przewidziany w specyfikacji wyjątków i specyfikacja nie zawiera
 std::bad_exception

Blok try funkcyjny

```
class Buf
{
      char* p;
public:
      explicit Buf(size_t);
      "Buf();
};
Buf::Buf(size_t n) :p(new char[p]) {}
Buf::^Buf() { delete[] p; }
void fun(Buf& b) { /* ... */ }
static Buf big(100000); // Co z ewentualnym wyjątkiem?
int main()
{
      try
      {
            Buf b(1024); //Ewentualny wyjątek będzie obsłużony
            fun(b);
      }
      catch (...) {/*...abort();*/ }
}
```

Politechnika
Warszawska

Blok **try** funkcyjny (cd1)

```
Rozwiązanie 1 - obsługa w konstruktorze
Buf::Buf(size_t n) :p(0)
{
    try { p = new char[n]; }
    catch (...) {/*...abort();*/ }
}
Wada: nie działa dla składowych const

Rozwiązanie 2 (funkcja usługowa)
class Buf
{
    char* const p;
public:
    explicit Buf(size_t);
    ~Buf();
};
template <typename T> T* alloc(size_t const n)
{
    try { return new T[n]; }
    catch (...) {/*...abort();*/ }
}
Buf::Buf(size_t n) :p(alloc<char>(n)) {}
```

Blok **try** funkcyjny (cd2)

```
function-try-block: 
 {\bf try} ctor-initializer_{opt} function-body handler-seq
```

```
Rozwiązanie 3 (blok try funkcyjny)
Buf::Buf(size t n)
try :p(new char[n]) // reszta listy init
{ /* ciało konstruktora, tu puste */
                                                // Przykład bloku
                                                // try funkcji globalnej
catch (...)
{/*...abort();*/
                                                void f(int n)
                                                try
                                                { // ...
Wersja ostateczna(ze specyfikacją wyjątków)
                                                  if (n == -1) throw
class Buf
                                                             bad_alloc();
 char* const p; // Inne składowe
                                                catch (exception& e)
public:
 explicit Buf(size t) throw();
                                                   cout << e.what();</pre>
 ~Buf() throw();
                                                };
};
    warszawska
```

43

Wyjątki - podsumowanie

- Zgłoszenie wyjątku w konstruktorze
 - obsługa przez blok try funkcyjny
 - nie zostanie wywołany destruktor
 - obiekty muszą byś w pełni skonstruowane
- Aktualnie obsługiwany wyjątek jest ponownie zgłaszany, jeśli osiągnie koniec procedury obsługi bloku try konstruktora lub destruktora.

```
struct B { A a;
struct A {
                                               B() try : a() { cout << "B()"; }
  A() { throw exception("exc. w A()"); }
  ~A(){ std::cerr << "~A()"; }
                                                   catch (exception e) {
                                                   /* przechwycenie wyj. A */
                                                  cerr << "catch B:" <<e.what()</pre>
                                                       << endl;;
int main()
{ try { B b;
  catch (exception e) {
                                                  ~B() { std::cerr << "~B()"; }
   cerr << "catch main:" << e.what();</pre>
                                              };
                                                   catch B:exc. w A()
 return 0;
                                                   catch main :exc. w A()
```